

Anteckningar från Digitalt Grannsamverkansmöte

26 januari 2022

Mötet arrangerades av Polisen, Upplands-Bro kommun och Järfälla kommun.

Margaretha Tedla, kommunpolis Järfälla

Magnus Nilsson, kommunpolis Upplands-Bro

Anna Tatarovic Björklund Trygghetssamordnare Järfälla

Jonas Lindberg, Trygghetssamordnare Järfälla

Malin Grentzelius, Fältassistent som också ansvarar för Grannsamverkan.

NULÄGE FÖR GRANNSAMVERKAN

I Järfälla finns i dag ca 200 aktiva grannsamverkansområden och i Upplands-Bro är det ca 100 st.

Många kontaktombud för grannsamverkan i både Järfälla och Upplands-Bro har tidigare haft kontakt med Albin Näverberg på polisen. Albin har nu gått i pension och hade under de sista åren av sin tjänstgöring möjlighet att lägga en hel del tid på bl.a. grannsamverkan. Lokalpolisområde Järfälla har inte "någon ny Albin" som kan ta över ansvaret för grannsamverkan på samma sätt, bl.a. beroende på organisationsförändringar.

Grannsamverkan är viktigt för polisen då det sker organiserat i samverkan med kommun och civilsamhälle och vi försöker hitta en hållbar bra lösning med de förutsättningar vi har. Ansvaret för grannsamverkan inom Lokalpolisområde Järfälla ligger nu på kommunpolisfunktionen. Således Margareta Tedla för Järfälla och Magnus Nilsson för Upplands-Bro. Kommunpolisfunktionen finns på alla lokalpolisområden och är i huvudsak ansvarig för extern strategisk samverkan.

Respektive kommun ansvarar för register över grannsamverkansområden och kontaktombud samt informationsutskick. Vi poängterar vikten av att meddela kommunen om man byter kontaktombud inom grannsamverkansområdet.

Statistik över bostadsinbrott kommer att skickas i början på varje månad till kontaktombuden som har att sprida detta vidare på lämpligt sätt till övriga hushåll i grannsamverkansområdet. Övrig information kommer minst fyra gånger varje år. Utskick kan också ske däremellan om behov uppstår.

KONTAKTOMBUD

Du som är kontaktombud är viktig för att grannsamverkan i ditt område ska fungera.

I uppdraget ingår det att:

- ta emot och förmedla tips och synpunkter mellan grannarna och den person som är huvudkontaktombud
- förmedla information om grannsamverkan till de boende, bland annat till nyinflyttade
- ansvara för vissa praktiska aktiviteter, till exempel skyltning och stölskyddsmärkning
- skapa engagemang för grannsamverkan i ditt område

BROTTSFENOMEN

Antalet inbrott i bostäder har sjunkit 2021 jämfört med 2020 och 2019. Det finns sannolikt flera förklaringar till detta:

Minskningen är större i villor/radhus jämfört med lägenheter. Detta beror sannolikt på att det generellt sett är fler "hemarbetare" som bor i villa/radhus jämfört med lägenhet.

Många jobbar hemifrån, vilket innebär att det finns färre lämpliga objekt för tjuven att ostört göra inbrott i. Mängden människor som rör sig i bostadsområden ökar också i och med hemarbete, således en positiv effekt i grannsamverkanshänseende.

Det har periodvis rått inreseförbud i Sverige vilket kraftigt har försvårat möjligheterna för utländska stöldigor (IBN Internationella brottsnätverk) som jobbar med bostadsinbrott att komma in i landet.

En brottstyp som dock ökat kraftigt är stöld av katalysatorer från bilar. Katalysatorn är en del av bilens avgassystem och renar avgaserna. Det innebär att den innehåller små mängder värdefulla metaller som gör att det är värt för tjuven att ta den. Sannolikt säljs dessa sedan till företag i landet, eller utomlands, som jobbar med metallåtervinning. Det är svårt att skydda sig mot detta angrepp, då ett vältrimmat brottsteam på 2-4 personer inte behöver mer än ett par minuter för att fullborda brottet och försvinna från platsen.

På Youtube kan den intresserade söka på "catalytic converter thefts" för att se katalysatorljuvar som fastnat på övervakningsfilm från olika delar av världen. Det är således inte enbart ett problem i Sverige. Det är främst äldre bilar fram till ca 2010 som blir drabbade och Toyotas tidiga hybridmodeller är tyvärr extra hårt drabbade. På moderna bilar sitter katalysatorn mer svåråtkomligt och de blir därför inte utsatta på samma sätt.

För den som har en bil som riskerar att utsättas för denna typ av brott rekommenderar vi att ta kontakt med en auktoriserad bilverkstad eller återförsäljare för att se vad den biltillverkaren har för möjligheter att hjälpa till med förebyggande åtgärder på bilen som förhindrar/försvårar tillgreppet.

Även tillgrepp av bildelar från företrädevis nyare bilar är tyvärr ganska vanligt förekommande. Det är främst BMW, Mercedes, VW och Skoda som drabbas av detta. Det tjuvarna är ute efter är ratt, navigator/stereo samt delar av instrumentpanelen. Här är det också ofta organiserade ligor från utlandet som ligger bakom brotten, även om det givetvis också förekommer inhemska aktörer.

De välorganiserade ligorna kan ha som modus att det först kommer ett "spaningsteam" till ett större område eller kommun. De åker runt på parkeringar och villaområden och letar efter bilar som har den specifika utrustningen man är intresserade av. Det händer att man har tillgång till biltillverkarens databaser för att via chassinumret kunna se vilken utrustning bilen har.

När kartläggningen/spaningen är klar lämnar man området och lämnar över uppgifterna till utförarna som står för själva stjälandet. Det är ibland bilmekaniker från märkesverkstäder som har spetskompetens och nödvändiga verktyg för att kunna genomföra stölden så snabbt och effektivt som möjligt.

När detta moment är klart göms stöldgodset ibland på olika platser. Det kan vara i hyrda förråd eller nedgrävt i terrängen, där man har plastat in stöldgodset. Det blir sedan liggande i väntan på nästa länk i kedjan, transportörerna. Dessa hämtar upp stöldgodset efter en tid och lastar det i lastbilar eller skåpbilar och kör ut det ur landet via färja eller landförbindelse. Det finns en stor andrahandsmarknad för dessa bildelar på olika platser i Europa där man reparerar krockade och/eller stulna fordon som sedan säljs vidare.

SKYDDA DIN BOSTAD.

"Tänk som en inbrottstjuv" när du ser över skyddet i din bostad och gör det svårare för inbrottstjuven att ta sig in.

Höga staket/häckar och lummiga välväxta trädgårdar kan förvisso vara vackert och bekvämt om man inte vill ha insyn från grannar och förbipasserande. Man skall dock vara medveten om att detta också är till inbrottstjuvens fördel, då upptäcktsrisken minskar. Rörelsestyrd stark utomhusbelysning vid villa/radhus kan vara en ganska billig investering som ökar upptäcktsrisken.

Trädgårdsstegen som brukar finnas på tomten bör helst förvaras i garage/förråd och går inte det bör den låsas fast. En del inbrottstjuvar har som modus att använda stegen för att gå in via övervåningen, då villor/radhus som har larm, ofta inte har övervåningen larmad.

Avseende inbrottslarm finns det ingen tydlig indikation på att ett larm minskar risken för inbrott. Fördelen är att tiden tjuven är inne i bostaden sannolikt minskar. Moderna inbrottslarm inkluderar också ofta brandlarm. Även kameraövervakning som aktiveras om larmet utlöser och skickar bildmaterial till en larmcentral är ganska vanligt idag. Om inte annat kan det vara värdefullt i utredningshänseende om inbrottet väl inträffat att ha övervakningsfilm där gärningspersonerna syns. Om man köper ett inbrottslarm som endast har en ljudande siren så bör man tänka på att ljudet skall kunna höras över till närmaste grannar och in i deras bostäder så de har en chans att uppfatta att ett inbrottslarm utlösts.

Övervakningskameror är det många som sätter upp vid sina bostäder. Tänk på att dessa inte får sitta så att de filmar trapphus i flerfamiljshus eller filmar utanför den egna tomten vid villa/radhus. Ur ett polisiärt perspektiv kan övervakningsfilm, som nämnts, vara värdefullt i ett utredningsskede. Tänk då på att inte sätta kameran för högt upp, det är svårare att identifiera en person sedd uppifrån jämfört med om kameran sitter i ansiktshöjd. Tänk också på att ha en kamera med bra upplösning och förmåga att filma i mörker med acceptabel bildkvalitet, vilket de flesta kameror som säljs för detta ändamål har idag, då tekniken går snabbt framåt och sjunker i pris.

Altan/Balkongdörrar bör utrustas med brytskydd som avsevärt försvårar möjligheten för inbrottstjuven att bryta upp dörren med verktyg. Låsreglar i balkong/altandörrar är många gånger svaga, precis som att konstruktionen kan flexa mellan dörr och karm om man använder brytverktyg, att det ofta är ganska enkelt för tjuven att ta sig in just den vägen. Ibland sker det utan att det uppstår några synliga skador förutom ytliga verktygsspår.

Handtag på altan/balkongdörrar och öppningsbara fönster bör ha lås i handtaget. Öppningsbara fönster bör också ha en typ av fönsterlås där fönstret låses fast i fönsterkarmen, vilket kraftigt försvårar möjligheten att bryta upp fönster. Inbrottstjuven kan krossa en ruta i en dörr eller ett fönster för att kunna öppna inifrån, men det är ovanligt att denne kryper in genom glassplittret, då risken är stor att denne skär sig, vilket innebär blodspår, vilket i sin tur innebär en säkringsbar DNA-profil.

I lägenhet kan det kanske vara värt att överväga att installera en gallergrind som sitter innanför ytterdörren för att förhindra/försvåra för inbrottstjuven.

Självklart är en aktiv grannsamverkan också en mycket viktig komponent i det förebyggande arbetet mot inbrott i våra bostadsområden. Den som känner igen sina grannar har lättare att urskilja obekanta som kanske är i området för att begå brott.

Om du ser obekanta i ditt område, var lite hälsosamt nyfiken. Hälsa på personen och kanske fråga om du kan hjälpa till med något, då du tycker att denne ser lite vilse ut. Nu har du visat att du sett personen och är denne någon som söker chansen att begå brott så vet hen att du sannolikt kan lämna ett bra signalement till polisen. Det kan räcka för att personen lämnar området. Dyker det upp okända bilar i området där omständigheterna känns konstiga, anteckna registreringsnummer och skriv ned bilmodell och färg eller fota med mobiltelefon om det känns okej.

Hjälp bortresta grannar med att tömma brevlådan, ställa fram och plocka bort soptunnor vid tömning och skotta uppfarten om det snöar. Om det egna hushållet har mer än en bil kanske en kan parkeras hos den bortresta grannen?

När polisen emellanåt träffar på människor som har misstänkt stöldgods måste godset kunna härledas till en målsägare. En rekommendation är därför att skriva upp serienummer i de fall det finns på stöldbegärliga saker i hemmet. Även märkning genom inristning/etsning och användande av produkter som innehåller små mikropunkter med unikt id kan användas. Det senare kommer ofta i form av en lite flaska med en vätska där man penslar på vätskan, som innehåller mikropunkterna, på det som skall märkas. Vätskan lyser också om den belyses med UV-ljus och den är mycket svår att få bort.

BMW började för några år sedan att leverera alla nya bilar med den typen av stöldskyddsmärkning på backspeglar, strålkastare, rattar mm för att försöka förebygga bildelsstölder.

FRAMTIDEN FÖR GRANNSAMVERKAN

Hemsidan Infoom kommer inte att uppdateras längre och kommer att tas bort. Vi undersöker möjligheten att starta två Facebookgrupper för grannsamverkan där polisen och kommunen blir administratörer och där kontaktombuden för grannsamverkan kan ansöka om att gå med. Förhoppningen är att vi på det viset kan få en bättre dialog med våra grannsamverkansområden.

Då vi vet att alla inte har Facebook eller använder sig av sociala medier kommer vi även fortsättningsvis att skicka ut statistik månadsvis och några informationsutskick varje år utöver det.

Vi rekommenderar också att man som kontaktombud bekantar sig med hemsidan www.samverkanmotbrott.se, som är den nationella samlingsidan för grannsamverkan, där du finner matnyttig information och fler tips.

KONTAKTUPPGIFTER

Polisen

lpo-jarfalla.kansli@polisen.se

Järfälla kommun

trygghet@jarfalla.se

Upplands Bro

Malin Grentzelius

072-382 0791,

malin.grentzelius@upplands-bro.se

Med förhoppning om en utveckling av grannsamverkan i både Järfälla och Upplands-Bro.